

Música de cámara

James Joyce

Tradución de Lorenzo Maroño

ATG
asociación de
tradutores
galegos

MÚSICA DE CÁMARA

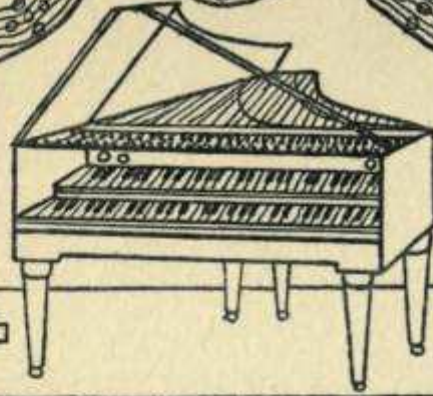
James Joyce

James Joyce

Traducción de Lorenzo Maroño

1907

CHAMBER
MUSIC

BY

JAMES JOYCE

ELKIN MATHEWS
VIGO STREET, LONDON

Biografía

James Joyce naceu o 2 de febreiro de 1882 en Rathgar, na periferia de Dublín, nunha familia católica de clase media. Foi o primeiro dos dez irmáns vivos. A personalidade do seu pai, con continuos problemas económicos, asociados ao alcoholismo, marcaron a súa infancia e agravaron a situación familiar co paso do tempo.

En 1888, con seis anos, Joyce entrou a estudar no colexio dos xesuítas de Clongowes Wood. Abandonouno logo de dous anos por non poder pagas as taxas e matriculouse no colexio Belvedere de Dublín. En 1898 ingresou na University College de Dublín onde estudou inglés, francés e italiano. Nestes anos comezou a destacar nos círculos literarios como xornalista e poeta. Aos 14 anos a súa fe católica foi substituída pola crenza na arte e cando estaba na universidade xa rompera co catolicismo, aínda que este é un tema moi controvertido para os biógrafos de Joyce.

Empezou a escribir poesía influído pola tradición clásica isabelina, italiana e os poetas simbolistas franceses. Tras graduarse na universidade en 1902, abandonou Irlanda e se instalou en París para estudar medicina pero tivo que regresar a Dublín en 1903 por mor da morte da súa nai.

En 1904 intentou publicar *Stephen Hero*, unha historia sobre a súa mocidade, pero foi rexeitada. Anos despois volvería reescribila e publicala co título *Retrato dun artista cando novo*. Nese mesmo ano, 1904, coñeceu a Nora Barnacle e xuntos marcharon a Zurich para dar clases de inglés no Berlitz Language School. Uns meses despois, o director do centro recomendou a Joyce trasladarse a Trieste, onde permaneceu os seguintes dez anos. Nese tempo naceron George e Lucia. En 1906, frustrado coa vida en Trieste, mudouse a Roma ata inicios de 1907, cando decidiu regresar a Trieste.

Entre 1909 e 1912 volveu varias veces a Dublín. A primeira vez en 1909, para visitar o seu pai; a segunda, ese mesmo ano, para a estrea da primeira sala de cine de Irlanda; e a terceira, para acordar a publicación de *Dublineses*, pero sen chegar a ningún acordo. Á volta de Dublín escribe o poema *Gas from a Burner*, unha crítica contra o editor. Esta foi a última viaxe á súa cidade natal, a pesar das numerosas invitacións que recibiu cando xa era famoso.

A partir de 1910, os seus problemas de visión aumentaron. Os atrancos económicos eran tamén cuantiosos debido á mala administración que facía das súas finanzas. En 1915, coa I Guerra Mundial, a familia partiu para Zurich grazas ao apoio de dous antigos alumnos. Alí interesouse polas ideas socialistas e democráticas. Unha vez rematada a guerra os Joyce regresaron a Trieste antes de instalarse en París en 1920, onde viviron durante 15 anos.

En 1922 publicou *Ulises*, grazas ao apoio de Harriet Shaw Weaver. O carácter vangardista da obra gañoulle admiradores e detractores. Os problemas de vista agudizáronse ata o punto de ser operado nove veces en París. Posteriormente realizou diversas viaxes a Suíza para seguir novos tratamentos de ollos así como por mor da esquizofrenia que padecía a filla. Durante a década dos anos trinta, Joyce viaxou por Bélxica, Alemaña ou Dinamarca. En París, van aparecendo aos poucos seccións do que deu en chamar «work in progress» ata que o rematou en 1939 co título de *Finnegans Wake*. Coa ocupación nazi de París, os Joyce regresaron a Zurich en 1940, onde morreu o 13 de xaneiro de 1941.

Obra

A obra de James Joyce é rica e variada. Abrangue practicamente os diversos xéneros de ficción (poesía, novela, conto e teatro), ademais do xornalístico.

- *Música de cámara* (1907) – poesía
- *Dublineses* (1914) – relatos
- *Retrato dun artista cando novo* (1916) – novela
- *Exiles* (sen tradución en galego) (1918) – teatro
- *Ulises* (1922) – novela
- *Pomes Penyeach* (sen tradución en galego) (1927) – poesía
- *Collected poems* (sen tradución en galego) (1936) – poesía
- *Finnegans Wake* (sen tradución en galego) (1939) – novela

Á súa morte, publicáronse as súas cartas, a novela *Stephen Hero* (1944), algún poema inédito como *Giacomo Joyce* (1968) e dous libros infantís: *The Cat and the Devil* (1964) e *The Cats of Copenhagen* (2012)

A influencia de James Joyce no panorama literario do s. XX é evidente. A súa obra está traducida practicamente en todas as linguas e os estudos que a analizan son incontables.

Música de cámara (Chamber Music)

Música de cámara (1907) foi escrito nos anos universitarios de Joyce e significou a súa primeira publicación. A pesar de seguir compoñendo, Joyce non volvería publicar ningún outro texto poético ata 1927, ano da saída de *Pomes Penyeach*.

O manuscrito de 1905 constaba de 34 poemas e foi rexeitado ata por catro editoriais. Este rexeitamento obrigou a Joyce a realizar algunhas modificacións antes de que Elkin Mathews aceptara publicalo co subtítulo «unha suite de 36 cancións para amantes». Algúns dos poemas escritos durante 1902-1904 xa apareceran individualmente en diversos xornais.

O libro componse de 36 poemas numerados e unidos por unha estrutura temática. A ordenación supuxo xa un problema desde o inicio. No primeiro manuscrito, que contiña 34 poemas, a orde de ciclo era diferente. Ao vivir entre Roma e Trieste, Joyce encargou o traballo da publicación ao seu irmán Stanislaus, que reordenou os poemas, engadiu os dous últimos e escolleu o título do libro. Joyce non quedou moi satisfeito co traballo do seu irmán. Non entendía por que cambiara a orde do ciclo amoroso e escollera un título «tan autocompracente». Non obstante, é famosa a anécdota, que recolle Herbert Gorman na súa biografía de Joyce, sobre a visita feita en 1904 por Joyce e Oliver Gogarty á casa dunha viúva chamada Jenny. Despois de ler poemas e beber cervexa, a viúva retirouse a ouriñar detrás dunha pantalla e eles oíron o ruído do ouriño contra o penico (chamber pot, en inglés) e Gogarty exclamou: «é un crítico». Con todo, en *Música de cámara*, non hai ningunha referencia á urina.

A suite segue os pasos iniciáticos dunha parella de namorados e a súa inevitable separación. Os episodios da historia sentimental alternan desde a euforia ata a melancolía. Segundo Joyce, o poema central é o XIV, que divide a suite nos dous momentos. A

primeira parte vén configurado pola batalla entre o desexo de reunión e a necesidade idealista de soidade. No poema XIV triunfa o desexo. A segunda parte (poemas XIV-XXII) preludia a separación e a soidade do protagonista. O final (poemas XXIII-XXXVI) mostra a falsidade da paixón amorosa que ameaza a liberdade do protagonista. A imaxinación creativa sae vitoriosa sobre as paixóns humanas. A soidade garante a posibilidade de fuxir dunha sociedade que abafa.

No referido á ordenación temática, a orde que Joyce propón persegue o desenvolvemento dramático do poeta e a súa actitude cara ao amor. É unha orde temática máis clara que o arranxo posterior elaborado por Stanislaus, que se converteu no modelo preferido da versión publicada. Na súa orixe, Joyce planeara dividir a suite en dúas partes: nun primeiro momento no que se expresase o amor xuvenil e unha segunda parte na que o amor fose máis sereno e complexo. William Tindall propuxo na súa edición de 1954 a seguinte orde (os números romanos corresponden á ordenación da edición de 1907):

- Movemento ascendente (o poeta atópase só): 1 (XXI), 2 (I), 3 (III)
- Primeira parte (a relación entre os amantes): 4 (II), 5 (IV), 6 (V), 7 (VIII), 8 (VII), 9 (IX), 10 (XVII), 11 (XVIII), 12 (VI), 13 (X), 14 (XX), 15 (XIII), 16 (XI)
- Clímax: XIV
- Segunda Parte: movemento descendente: 18 (XIX), 19 (XV), 20 (XXIII), 21 (XXIV), 22 (XVI), 23 (XXXI), 24 (XXII), 25 (XXVI), 26 (XII), 27 (XXVII), 28 (XXVIII), 29 (XXV), 30 (XXIX), 31 (XXXII), 32 (XXX), 33 (XXXIII)
- Remate: XXXIV
- Coda (poemas engadidos posteriormente): XXXV – XXXVI

O argumento do ciclo é o seguinte: o poeta atópase só e alienado. A música serve de introdución aos temas principais da suite: o amor, a alienación, a intensidade estética e a sensualidade. A presenza a amada con música de piano atrae a ollada do protagonista, que pretende conquistala. Logo de conseguilo, establécese o conflito entre o amor romántico e a amizade platónica. Entón aparece un rival. O amor do protagonista vólvese dorido e vulnerable. O ambiente tórnase lánquido e finalmente estoico e nostáxico. Nos dous poemas finais o poeta volve quedar só e alienado.

A intertextualidade da obra vén establecida polo emprego de diversas fontes culturais e repertorios estilísticos. Faise referencias ao *Cantar dos cantares*, á literatura medieval e renacentista europea, a poetas isabelinos coma Shakespeare, Robert Herrick, Henry Lawes, William Byrd ou John Dowland. Tamén comparte intertextualidade co simbolismo francés, principalmente Paul Verlaine, a quen Joyce admiraba.

Coma os poetas finiseculares, Joyce buscou o motivo da poesía no ideal estético máis ca no existencial. Joyce rexeitaba cingir a arte á mera exposición da realidade obxectiva ou á representación dun sentimento individual. O protagonista prefire ser consciente do momento da emoción a experimentar a emoción mesma.

As principais críticas que recibiu o ciclo joyceano foron o seu carácter impersoal e a falta de substancia. A repetición de palabras clave provocou o rexeitamento inicial. A utilización dun vocabulario común mesturado con arcaísmos, neoloxismos, cultismos e vocabulario isabelino causa estrañeza e afasta o lector de calquera empatía co protagonista. O amor precisa dunha linguaxe ambigua que exprese coma a mágoa e o pracer nacen do desexo. A cadencia musical e o uso que fai da linguaxe poética,

destruíndo e volvendo armar un idioma, amosan o interese posterior do seu autor nas posibilidades da linguaxe.

A música é esencial en todo o ciclo e cobra un protagonismo xa desde o primeiro verso. Joyce insistiu na identidade musical da colección como poemas para ser cantados máis ca lidos. Segundo Tindall, a música simboliza a unión e a harmonía. *Música de cámara* está inspirado no modelo isabelino do «love ayre», pequenas composicións onde o amor, transformado pola música, é articulado nun proceso de autocreación. A música de cordas do primeiro poema introduce o ambiente de madrigal e o tópico do locus amoenus no que se vai desenvolver a primeira parte do ciclo. O emprego da música de piano (II) supón un cambio no escenario e de tempo. Un terceiro cambio con arpas (III) fai pensar só no amor senón tamén na amada. Os poemas VI a XIII representan cancións de amor cortés que convidan a unha visión optimista da primavera e da virxindade. Pola contra, a música e os efectos melódicos que xorden a partir do poema XV expresan o sentimento de desesperanza do seu protagonista. A importancia da música na obra de Joyce fai que moitas veces a mensaxe quede relegada a un segundo plano.

Joyce posuía unha visión artística esencialmente musical. A suite evoluciona en significado por medio das formas e símbolos poéticos ao ritmo que evolucionan os contidos musicais. En xullo de 1909 Geoffrey Molyneux Palmer, seguindo as indicacións do propio Joyce, é o primeiro en crear unha partitura para 32 dos 36 poemas da colección. Outros compositores como Samuel Barber, Ross Lee Finney, Luciano Berio etc. musicaron tamén a suite joyceana. A primeira representación pública de una Adolf Mann en 1910 coa interpretación do poema XXXI. O propio Joyce chegou a compoñer a música do poema XI.

Aínda que o libro non se vendeu ben, recibiu unha boa acollida por parte de Ezra Pound ou Yeats. Nunha carta ao seu irmán Stanislaus datada en 1907, Joyce expresoulle o seu descontento co libro: «Non me gusta o libro, pero quero que sexa publicado e que se torne maldito». Non obstante, Joyce non renegaba de *Música de cámara* senón do que o levou a escribilo: «Cando escribín [*Música de cámara*], era un mozo solitario que camiñaba comigo mesmo de noite e pensaba que un día unha moza me amaría». En *Música de cámara* recrea un retrato de si mesmo coma artista os seus sentimentos e estados de ánimo espirituais. Son famosas as palabras coas que Joyce definiu a súa obra: «Foi unha protesta contra min mesmo». *Música de Cámara* desenvolve moitas das preocupacións temáticas e formais da obra posterior de Joyce: a atracción e frustración do amor, a traizón, o rexeitamento, a soidade e a censura social ou a función da arte e o papel do poeta. Os trazos líricos da narrativa joyceana veñen tamén subliñados en *Música de cámara*: xogos de palabras, recursos fónicos, cadencias rítmicas etc.

Traducir *Música de cámara* supuxo ter que fanar, no mellor dos casos, a mensaxe ou a musicalidade da suite. Significou ter que construír un universo sen antecedentes. Enfrontarse a unha estrutura inaudita e mesmo escoller a versión a publicar. Malia que a idea de recuperar a orde establecida por Joyce no manuscrito de 1905 resultou sedutora, nesta tradución seguimos a secuencia publicada inicialmente.

Lorenzo Maroño

I

Cordas na terra e no ar
Música doce fan;
Cordas onda o río no lugar
Onde os salgueiros están.

Hai música ao longo do río
Pois alí vaga o Amor de paseo,
Pálidas flores no seu manto,
Fuscas follas no cabelo.

Todos mainos a tocar,
A cabeza á música tendendo,
E os dedos a divagar
Sobre un instrumento.

I

Strings in the earth and air
Make music sweet;
Strings by the river where
The willows meet.

There's music along the river
For Love wanders there,
Pale flowers on his mantle,
Dark leaves on his hair.

All softly playing,
With head to the music bent,
And fingers straying
Upon an instrument.

II

O crepúsculo muda de ametista
a un azul fondo, moi fondo,
O farol enche de pálido verde fulgor
As árbores da avenida.

O vello piano toca unha cantiga,
Pausada e lenta e leda;
Téndese sobre as teclas amarelas ela,
A cabeza en tal sentido reclina.

Pensamentos tímidos e serios ollos abertos e mans
Que tangonean a par que se inclinan...
O crepúsculo muda a un azul máis escuro
Con brillos de ametista.

II

The twilight turns from amethyst
To deep and deeper blue,
The lamp fills with a pale green glow
The trees of the avenue.

The old piano plays an air,
Sedate and slow and gay;
She bends upon the yellow keys,
Her head inclines this way.

Shy thought and grave wide eyes and hands
That wander as they list –
The twilight turns to darker blue
With lights of amethyst.

III

A esa hora na que todo acalma,
Oh, senlleira vixía dos ceos,
Escoitas o vento nocturno e os lamentos
Das arpas a tocarlle ao Amor para que abra
As pálidas portas da alborada?

Cando todo acalma, senlleira
Espertas para oír as doces arpas tocar
Para o Amor ante el no seu camiñar,
E o vento nocturno a responder en antífona
Até quedar a noite vencida?

Tocade máis, invisibles arpas, para o Amor,
Cuxa estela no ceo brilla
A esa hora na que luces lenes veñen e van,
Música doce e lene no aire por riba
E por baixo no chan.

III

At that hour when all things have repose,
O lonely watcher of the skies,
Do you hear the night wind and the sighs
Of harps playing unto Love to uncloset
The pale gates of sunrise?

When all things repose, do you alone
Awake to hear the sweet harps play
To Love before him on his way,
And the night wind answering in antiphon
Till night is overgone?

Play on, invisible harps, unto Love,
Whose way in heaven is aglow
At that hour when soft lights come and go,
Soft sweet music in the air above
And in the earth below.

IV

Cando a tímida estrela avanza no ceo
Recatada, desconsolada,
Escoita no atardecer somnolento
Aquel que á túa porta canta.
A súa canción é máis suave ca o resío
El vén para te visitar.

Oh, non te inclines máis envisa
Cando estea no solpor a te chamar.
Non matines: quen será este cantor
Cuxa canción cae sobre o meu corazón?
Coñece por isto, o canto do amante,
Que eu son o teu visitante.

IV

When the shy star goes forth in heaven
All maidenly, disconsolate,
Hear you amid the drowsy even
One who is singing by your gate.
His song is softer than the dew
And he is come to visit you.

O bend no more in revery
When he at eventide is calling.
Nor muse: Who may this singer be
Whose song about my heart is falling?
Know you by this, the lover's chant,
'Tis I that am your visitant.

V

Asómate á ventá,
 Dourada melena,
 Sinto que cantas
 Unha cantiga leda.

Pechei o meu libro,
 Xa non lin máis,
 Para ver bailar o lume
 Enriba do chan.

Deixei o meu libro,
 Deixei a habitación,
 Pois sentín que cantabas
 Entre tanto negror.

Cantabas e cantabas
 Unha cantiga leda,
 Asómate á ventá,
 Dourada melena.

V

Lean out of the window,
 Goldenhair,
 I hear you singing
 A merry air.

My book was closed,
 I read no more,
 Watching the fire dance
 On the floor.

I have left my book,
 I have left my room,
 For I heard you singing
 Through the gloom.

Singing and singing
 A merry air,
 Lean out of the window,
 Goldenhair.

VI

Querería nese doce peito estar
(Oh, que doce é, que albo é!)
Onde ningún vento vil me viñese visitar.
Por mor de tristes austeridades
Querería nese doce peito estar.

Querería sempre estar nese corazón
(Oh, chamo suave á porta e suplicolle suave!)
Onde só a paz fose a miña misión.
Máis doces serían todas as austeridades
De estar eu sempre nese corazón.

VI

I would in that sweet bosom be
(O sweet it is and fair it is!)
Where no rude wind might visit me.
Because of sad austerities
I would in that sweet bosom be.

I would be ever in that heart
(O soft I knock and soft entreat her!)
Where only peace might be my part.
Austerities were all the sweeter
So I were ever in that heart.

VII

O meu amor está en roupaxes lixeiras
No medio das maceiras,
Onde os ventos gaios máis ansían
Correr en compañías.

Alí, onde os ventos gaios quedan a cortexar
As follas novas na súa carreira,
O meu amor vai devagar, a se inclinar
Cara á súa sombra na herba;

E onde o ceo é unha cunca de azul claro
Por riba da terra que ri,
O meu amor vai lixeira, alzando
O seu vestido con grácil man.

VII

My love is in a light attire
Among the apple-trees,
Where the gay winds do most desire
To run in companies.

There, where the gay winds stay to woo
The young leaves as they pass,
My love goes slowly, bending to
Her shadow on the grass;

And where the sky's a pale blue cup
Over the laughing land,
My love goes lightly, holding up
Her dress with dainty hand.

VIII

Quen vai polo verde bosque
Coa primavera a engalanala toda?
Quen vai polo alegre verde bosque
Para poñelo máis alegre?

Quen pasa baixo o sol
Por sendas que saben do paso livián?
Quen pasa baixo o doce sol
Cun aire tan virxinal?

As sendas do bosque enteiro
Brillan con lume suave e dourado...
Por quen o solleiro bosque enteiro
Leva atavío tan gallardo?

Oh, polo meu verdadeiro amor
Visten os bosques tan rica roupa...
Oh, polo meu único e verdadeiro amor,
Por ser tan nova e fermosa!

VIII

Who goes amid the green wood
With springtide all adorning her?
Who goes amid the merry green wood
To make it merrier?

Who passes in the sunlight
By ways that know the light footfall?
Who passes in the sweet sunlight
With mien so virginal?

The ways of all the woodland
Gleam with a soft and golden fire –
For whom does all the sunny woodland
Carry so brave attire?

O, it is for my true love
The woods their rich apparel wear –
O, it is for my own true love,
That is so young and fair.

IX

Ventos de maio, que sobre o mar danzades,
Danzando á roda con alegría
De ronsel en ronsel, mentres elevada
A espuma voa a tornarse grilanda,
En arcos de prata que sucán o aire,
Vistes meu amor verdadeiro por aquí?
 Ai de min! Ai de min!
 Estes ventos de maio!
O amor é triste cando o amor está afastado!

IX

Winds of May, that dance on the sea,
Dancing a ring-around in glee
From furrow to furrow, while overhead
The foam flies up to be garlanded,
In silvery arches spanning the air,
Saw you my true love anywhere?
 Welladay! Welladay!
 For the winds of May!
Love is unhappy when love is away!

X

Pucha brillante e fitas,
El canta na vaganta:
Que me sigan, que me sigan,
Todos os que aman.

Deixade os soños aos soñadores
Que non virán atrás,
Que canción e risa
Non os moven máis.

Con fitas ondeando
El canta con máis forza;
En tropel ao seu ombro
As abellas salvaxes zoan.

E o tempo de soñar
Soños rematou...
Como amante a amante,
Miña amiga, vou.

X

Bright cap and streamers,
He sings in the hollow:
Come follow, come follow,
All you that love.

Leave dreams to the dreamers
That will not after,
That song and laughter
Do nothing move.

With ribbons streaming
He sings the bolder;
In troop at his shoulder
The wild bees hum.

And the time of dreaming
Dreams is over –
As lover to lover,
Sweetheart, I come.

XI

Di adeus, adeus, adeus,
Di adeus aos días de ser nena,
O ledo Amor vénvos cortexar
A vós e os vosos modos de doncela...
A faixa que vos torna fermosa,
A fita na vosa cabeleira marela,

Ao escoitares o seu nome por riba
Dos claríns do querubín
Comeza lentamente a descinguir
O voso seo de doncela para el
E a desfacer lentamente a fita
Que é o signo da virxinal nenez.

XI

Bid adieu, adieu, adieu,
Bid adieu to girlish days,
Happy Love is come to woo
Thee and woo thy girlish ways –
The zone that doth become thee fair,
The snood upon thy yellow hair,

When thou hast heard his name upon
The bugles of the cherubim
Begin thou softly to unzone
Thy girlish bosom unto him
And softly to undo the snood
That is the sign of maidenhood.

XII

Que consello a lúa encapuchada puxo
No voso corazón, meu tímido ben,
Verbo do Amor en antigo plenilunio,
Gloria e estrelas baixo os seus pés...
Sabia que é só un ser querido
Do comediante capuchino?

Creme ben que son sabio
Por desprezar o divino,
A gloria prende nesa ollada,
Tremela á luz das estrelas. Miña, Oh, Miña!
Non máis bágoas entre a néboa ou ao luar
Para vós, doce sentimental.

XII

What counsel has the hooded moon
Put in thy heart, my shyly sweet,
Of Love in ancient plenilune,
Glory and stars beneath his feet –
A sage that is but kith and kin
With the comedian Capuchin?

Believe me rather that am wise
In disregard of the divine,
A glory kindles in those eyes
Trembles to starlight. Mine, O Mine!
No more be tears in moon or mist
For thee, sweet sentimentalist.

XIII

Vaina buscar cheo de cortesía,
E dille que vou,
Vento de especias cuxa canción é sempre
Epitalamio.
Oh, apresúrate por escuras terras
E corre sobre o mar
Pois nin mares nin terras nos desunirán
Ao meu amor e a min.

Agora, vento, pola túa boa cortesía
Prégoche que vaías,
E entres no seu pequeno xardín
E cantes baixo a súa ventá;
Que cantes: Está a soprar o vento nupcial
Pois o Amor está no seu mediodía;
E axiña o teu verdadeiro amor estará contigo,
Axiña, Oh, axiña.

XIII

Go seek her out all courteously,
And say I come,
Wind of spices whose song is ever
Epithalamium.
O, hurry over the dark lands
And run upon the sea
For seas and lands shall not divide us
My love and me.

Now, wind, of your good courtesy
I pray you go,
And come into her little garden
And sing at her window;
Singing: The bridal wind is blowing
For Love is at his noon;
And soon will your true love be with you,
Soon, O soon.

XIV

Miña rula, miña fermosura,
Levanta, levanta!
O resío da noite apousa
Nos meus beizos e ollada.

Os aromáticos ventos tecen
Unha música de suspiros:
Levanta, levanta!
Miña rula, miña fermosura.

Espérote onda o cedro,
Miña irmá, meu amor,
Albo peito de rula,
O meu peito farache de leito.

O pálido resío apousa
Como un veo na miña cabeza.
Miña belida, miña rula bela,
Levanta, levanta!

XIV

My dove, my beautiful one,
Arise, arise!
The night-dew lies
Upon my lips and eyes.

The odorous winds are weaving
A music of sighs:
Arise, arise,
My dove, my beautiful one!

I wait by the cedar tree,
My sister, my love,
White breast of the dove,
My breast shall be your bed.

The pale dew lies
Like a veil on my head.
My fair one, my fair dove,
Arise, arise!

XV

Dos soños orballosos, alma miña, levanta,
Do profundo letargo do amor e da morte,
Pois, olla! as árbores están cheas de suspiros
Cuxas follas amoesta a madrugada.

Ao leste a aurora gradual vai vencendo
Onde aparecen lumes de suaves lapas,
E fan que tremen todos eses veos
De gris e dourada gasa.

Mentres, doce, xentil, secretamente,
Repican os sinos floridos da mañá
E os sabios coros das fadas
Comezan (innúmeros!) a se escoitar.

XV

From dewy dreams, my soul, arise,
From love's deep slumber and from death,
For lo! the trees are full of sighs
Whose leaves the morn admonisheth.

Eastward the gradual dawn prevails
Where softly-burning fires appear,
Making to tremble all those veils
Of grey and golden gossamer.

While sweetly, gently, secretly,
The flowery bells of morn are stirred
And the wise choirs of faery
Begin (innumeros!) to be heard.

XVI

Oh, fresco está o val agora
E alí, amor, habemos de ir
Pois moitos coros están a cantar agora
Onde o Amor ás veces adoitaba ir.
E non escoitas os tordos a chamar,
A chamar ao lonxe por nós?
Oh, fresco e xangal está o val
E alí, amor, habemos de quedar.

XVI

O cool is the valley now
And there, love, will we go
For many a choir is singing now
Where Love did sometime go.
And hear you not the thrushes calling,
Calling us away?
O cool and pleasant is the valley
And there, love, will we stay.

XVII

Porque a túa voz estivo ao meu carón
Causeille a el pesar,
Porque nas mans tiven
De novo a túa man.

Non hai palabra nin sinal
Que o poida arranxar...
Agora é para min un descoñecido
Aquel que fora o meu amigo.

XVII

Because your voice was at my side
I gave him pain,
Because within my hand I held
Your hand again.

There is no word nor any sign
Can make amend –
He is a stranger to me now
Who was my friend.

XVIII

Oh, miña amiga, escoita
O conto do teu namorado;
Un home verase coitado
Cando os amigos o enganar.

Pois saberá daquela
Que os amigos non son de fiar
E nun montón de cinsas
As súas palabras hanse de tornar.

Pero unha ata el
Tenra se achegará
E tenra o cortexará
Coas trazas do amor.

A man del está baixo
O peito dela, suave e redondo;
Así, quen anda coitado
Atopará acougo.

XVIII

O Sweetheart, hear you
Your lover's tale;
A man shall have sorrow
When friends him fail.

For he shall know then
Friends be untrue
And a little ashes
Their words come to.

But one unto him
Will softly move
And softly woo him
In ways of love.

His hand is under
Her smooth round breast;
So he who has sorrow
Shall have rest.

XIX

Non esteas triste porque os homes todos

Prefiran un clamor mentireiro a ti:

Amiga, estate en paz de novo...

Poden eles deshonrarte a ti?

Son eles máis tristes c todas as bágoas;

Coma un continuo suspiro as súas vidas se elevan.

Responde orgullosa ás súas bágoas:

E se eles renegan, ti renega.

XIX

Be not sad because all men

Prefer a lying clamour before you:

Sweetheart, be at peace again –

Can they dishonour you?

They are sadder than all tears;

Their lives ascend as a continual sigh.

Proudly answer to their tears:

As they deny, deny.

XX

No escuro piñeiral
Contigo xacer me gustaría,
Á sombra fresca, fonda
A pleno mediodía.

Que doce xacer alí,
Doce se bicar,
Onde o gran bosque de piñeiros
Enfilado está!

O voso bico descendente
Sería máis tenro
Cun suave tumulto
Do voso cabelo.

Oh, ata o piñeiral
A pleno mediodía
Ven comigo agora,
Ven, doce amiga.

XX

In the dark pine-wood
I would we lay,
In deep cool shadow
At noon of day.

How sweet to lie there,
Sweet to kiss,
Where the great pine-forest
Enaisled is!

Thy kiss descending
Sweeter were
With a soft tumult
Of thy hair.

O unto the pine-wood
At noon of day
Come with me now,
Sweet love, away.

XXI

Quen perdeu a gloria e non dá
Atopado outra alma por amiga,
Entre o desprezo e a ira dos seus inimigos
Agárrase á nobreza antiga,
Ese gran inapreixable...
O seu amor é a súa compañía.

XXI

He who hath glory lost, nor hath
Found any soul to fellow his,
Among his foes in scorn and wrath
Holding to ancient nobleness,
That high unconsortable one –
His love is his companion.

XXII

Desa tan doce prisión
A miña alma, querida, se aprace...
Tenros brazos que me conquistan ata a rendición
E me conquistan para demorarme.
Ah, se puidesen reterme sempre alí
Con gusto sería eu prisioneiro!

Querida, entre brazos entrelazados
Que tornou trémulos o amor,
Atráeme a noite na que os sobresaltos
Non poidan en absoluto inquietarnos;
Senón o sono despose co sono máis soñador
No que alma con alma xaza en prisión.

XXII

Of that so sweet imprisonment
My soul, dearest, is fain –
Soft arms that woo me to relent
And woo me to detain.
Ah, could they ever hold me there
Gladly were I a prisoner!

Dearest, through interwoven arms
By love made tremulous,
That night allures me where alarms
Nowise may trouble us;
But sleep to dreamier sleep be wed
Where soul with soul lies prisoned.

XXIII

Este corazón que palpita preto do meu corazón
É a miña esperanza e toda a miña riqueza,
Infeliz na hora da separación
E entre bico e bico, feliz:
A miña esperanza e toda a miña riqueza, si!,
E a miña felicidade completa.

Pois aí, o mesmo ca nun niño de musgo
As carrizas os diversos tesouros han de gardar,
Puxen eu aqueles tesouros que posuía
Antes que meus ollos aprenderan a chorar.
Non imos ser nós tan sabios coma as carrizas
Aínda que o amor viva senón un día?

XXIII

This heart that flutters near my heart
My hope and all my riches is,
Unhappy when we draw apart
And happy between kiss and kiss:
My hope and all my riches – yes! –
And all my happiness

For there, as in some mossy nest
The wrens will divers treasures keep
I laid those treasures I possessed
Ere that mine eyes had learned to weep.
Shall we not be as wise as they
Though love live but a day?

XXIV

En silencio está a peitear,
A peitear o seu longo cabelo
En silencio e con graza
Con acenos moi belos.

O sol está nas follas do salgueiro
E na herba atigrada,
E segue a peitear o seu longo cabelo
Diante do espello.

Rógocho, deixa de peitear,
Peitear o longo cabelo,
Pois oín de meiguerías
Baixo acenos tan belos,

Pois para o amante resulta igual
Quedar aí que marchar,
Toda fermosa, entre acenos tan belos
E moito desleixo.

XXIV

Silently she's combing,
Combing her long hair
Silently and graciously,
With many a pretty air.

The sun is in the willow leaves
And on the dappled grass,
And still she's combing her long hair
Before the looking-glass.

I pray you, cease to comb out,
Comb out your long hair,
For I have heard of witchery
Under a pretty air,

That makes as one thing to the lover
Staying and going hence,
All fair, with many a pretty air
And many a negligence.

XXV

Lixeira ven ou lixeira marcha:
Por máis que o corazón vos presaxie desgraza,
Vales e moitos soles baldíos,
Oréade, que corra o voso riso,
Ate que o aire irreverente da montaña
Vos axite o cabelo en ondada.

Lixeira, lixeira... sempre así:
As nubes que cobren embaixo os vales
Á hora da estrela crepuscular
Son a máis humilde compañía;
O amor e o riso confésanse en cancións
Cando máis pesa o corazón.

XXV

Lightly come or lightly go:
Though thy heart presage thee woe,
Vales and many a wasted sun,
Oread, let thy laughter run,
Till the irreverent mountain air
Ripple all thy flying hair.

Lightly, lightly-ever so:
Clouds that wrap the vales below
At the hour of evenstar
Lowliest attendants are;
Love and laughter song-confessed
When the heart is heaviest.

XXVI

Sobre a cuncha da noite reclinás,
Dama prezada, o teu oído adiviñador.
Nese suave coro de delicia
Que son fixo temer o voso corazón?
Imitaba ao dos ríos que corren
Dos grises desertos do norte?

Ese humor voso, oh temerosa,
É o seu, se o examinades ben,
Que nos deixa unha historia tola
Á hora fantasmal e conxurable...
E todo por un nome estraño que leu
En Purchas ou en Holinshed.

XXVI

Thou leanest to the shell of night,
Dear lady, a divining ear.
In that soft choiring of delight
What sound hath made thy heart to fear?
Seemed it of rivers rushing forth
From the grey deserts of the north?

That mood of thine, O timorous,
Is his, if thou but scan it well,
Who a mad tale bequeaths to us
At ghosting hour conjurable –
And all for some strange name he read
In Purchas or in Holinshed.

XXVII

Aínda que o voso Mitrídates eu fose,
Afeito a desafiar o dardo velenoso,
Porén deberas abrazarme ignorante
Para coñecer a éxtase do voso corazón,
E tan só me rendería e confesaría
A malicia da vosa tenrura.

De elegantes e antigas frases,
Querida, os meus labios tórnanse sabios;
Non sei dun amor cuxa loanza
Celebren os nosos poetas pifanistas,
Nin un amor onde non haxa
Mesmo unha miga de mentira.

XXVII

Though I thy Mithridates were,
Framed to defy the poison-dart,
Yet must thou fold me unaware
To know the rapture of thy heart,
And I but render and confess
The malice of thy tenderness.

For elegant and antique phrase,
Dearest, my lips wax all too wise;
Nor have I known a love whose praise
Our piping poets solemnize,
Neither a love where may not be
Ever so little falsity.

XXVIII

Xentil dama, non cantedes
Tristes cancións sobre a fin do amor;
Apartade a tristura e cantade
Como abonda que o amor pase.

Cantade sobre o longo e fondo sono
Dos amantes que están mortos, e como
Na tumba todo amor durmirá:
O amor está cansado xa.

XXVIII

Gentle lady, do not sing
Sad songs about the end of love;
Lay aside sadness and sing
How love that passes is enough.

Sing about the long deep sleep
Of lovers that are dead, and how
In the grave all love shall sleep:
Love is aweary now.

XXIX

Querido corazón, por que me tratas así?
Queridos ollos que me reprenden con xentileza,
Aínda sodes fermosos... mais aí!,
Que revestida está a vosa beleza!

A través do claro espello dos teus ollos,
A través do tenro suspiro entre bico e bico,
Desolados ventos asaltan a berros
O xardín sombrío onde está o amor.

E axiña o amor se ha de esvaecer
Cando zoen os salvaxes ventos sobre nós...
Mais ti, querido amor, moi querido para min,
Ah, por que me tratas así?

XXIX

Dear heart, why will you use me so?
Dear eyes that gently me upbraid,
Still are you beautiful – but O,
How is your beauty raimented!

Through the clear mirror of your eyes,
Through the soft sigh of kiss to kiss,
Desolate winds assail with cries
The shadowy garden where love is.

And soon shall love dissolved be
When over us the wild winds blow –
But you, dear love, too dear to me,
Alas! why will you use me so?

XXX

O amor chegou a nós nun tempo pasado
Cando un tocaba tímido no solpor
E o outro quedaba preto con medo
Pois o Amor ao inicio é todo temor.

Fomos noivos formais. O amor pasou
Que tantas horas doces tivo para si;
Benvidas para nós agora ao final
As sendas que habemos de seguir.

XXX

Love came to us in time gone by
When one at twilight shyly played
And one in fear was standing nigh –
For Love at first is all afraid.

We were grave lovers. Love is past
That had his sweet hours many a one;
Welcome to us now at the last
The ways that we shall go upon.

XXXI

Oh, pasou fóra de Donnycarney
Cando o morcego de árbore en árbore ía
O meu amor e eu andabamos xuntos
E doces eran as palabras que me dicía.

Canda nós o vento estival
Feliz, ah!... murmuraba...
Pero máis tenro que a areixa do verán
Foi o bico que me daba.

XXXI

O, it was out by Donnycarney
When the bat flew from tree to tree
My love and I did walk together;
And sweet were the words she said to me.

Along with us the summer wind
Went murmuring – O, happily! –
But softer than the breath of summer
Was the kiss she gave to me.

XXXII

A chuvia caeu todo o día.
Oh, ven entre as árbores empapadas:
As follas cobren mestas a senda
Das lembranzas.

Seguindo un pouco pola senda
Das lembranzas partiremos nós.
Ven, miña amada, onde poida
Falarlle ao teu corazón.

XXXII

Rain has fallen all the day.
O come among the laden trees:
The leaves lie thick upon the way
Of memories.

Staying a little by the way
Of memories shall we depart.
Come, my beloved, where I may
Speak to your heart.

XXXIII

Agora, oh, agora, nesta terra pardenta
Onde o Amor música tan doce creou
Vagaremos os dous, man con man,
Contidos en aras dunha vella amizade,
Sen pena, porque o noso amor foi ledo
E agora remata deste xeito.

Un pícaro vestido de vermello e amarelo
Golpea, golpea na árbore;
E ao redor da nosa soidade
O vento asubía con felicidade.
As follas... xa nada suspiran
Cando o ano as toma na caída.

Agora, oh agora, non escoitamos máis
A villanella e o rondó!
Aínda así nos bicaremos, meu ben, antes
De tomar a triste partida ao pechar do día.
Non te aflixas, meu ben, por nada...
O ano, o ano fai a súa anada.

XXXIII

Now, O now, in this brown land
Where Love did so sweet music make
We two shall wander, hand in hand,
Forbearing for old friendship' sake,
Nor grieve because our love was gay
Which now is ended in this way.

A rogue in red and yellow dress
Is knocking, knocking at the tree;
And all around our loneliness
The wind is whistling merrily.
The leaves – they do not sigh at all
When the year takes them in the fall.

Now, O now, we hear no more
The vilanelle and roundelay!
Yet will we kiss, sweetheart, before
We take sad leave at close of day.
Grieve not, sweetheart, for anything –
The year, the year is gathering.

XXXIV

Durme agora, oh, durme agora,
Oh ti, inquieto corazón!
Unha voz que berra "Durme agora"
Escóitase no meu corazón.

A voz do inverno
Escóitase atrás da porta.
Oh, durme, que o inverno
Berra "Non durmas máis".

Meu bico daralle paz agora
E acougo ao teu corazón..
Durme a eito en paz agora,
Oh ti, inquieto corazón!

XXXIV

Sleep now, O sleep now,
O you unquiet heart!
A voice crying "Sleep now"
Is heard in my heart.

The voice of the winter
Is heard at the door.
O sleep, for the winter
Is crying "Sleep no more."

My kiss will give peace now
And quiet to your heart –
Sleep on in peace now,
O you unquiet heart!

XXXV

Todo o día sinto o ruído das augas
Que se laian,
Tristes coma a ave mariña que, indo
Solitaria,
Sente os ventos a bruarlle á monotonía
Da auga.

Os ventos grises, os ventos fríos zoan
Onde eu vou.
Sinto o ruído de moitas augas
Lonxe no fondo.
Todo o día, toda a noite, sinto como flúen
Dun lado para outro.

XXXV

All day I hear the noise of waters
Making moan,
Sad as the sea-bird is when, going
Forth alone,
He hears the winds cry to the water's
Monotone.

The grey winds, the cold winds are blowing
Where I go.
I hear the noise of many waters
Far below.
All day, all night, I hear them flowing
To and fro.

XXXVI

Sinto un exército que carga sobre a terra,
E o trono de cabalos que se abalanzan, a
[escuma polas sofraxes:
Arrogantes, tras deles se alzan, con armaduras
[negras,
Desdeñando as rendas, os aurigas, con
[látigos flamexantes.

Berran na noite os seus nomes de guerra:
Xemo en soños cando sinto ao lonxe a súa
[risa revirada.
Fenden a penumbra dos soños, unha chama que
[cega,
Martelando, martelando no corazón coma
[nunha zafra.

Veñen ondeando en triunfo o seu longo e verde
[cabelo:
Emerxen do mar e corren pola beira a viva
[voz.
Meu corazón, non tes sabedoría para te
[desesperar deste xeito?
Meu amor, meu amor, meu amor, por que me
[deixaches só?

XXXVI

I hear an army charging upon the land,
And the thunder of horses plunging, foam
[about their knees:
Arrogant, in black armour, behind them
[stand,
Disdaining the reins, with fluttering whips,
[the charioteers.

They cry unto the night their battle-name:
I moan in sleep when I hear afar their
[whirling laughter.
They cleave the gloom of dreams, a blinding
[flame,
Clanging, clanging upon the heart as upon
[an anvil.

They come shaking in triumph their long,
[green hair:
They come out of the sea and run shouting
[by the shore.
My heart, have you no wisdom thus to
[despair?
My love, my love, my love, why have you
[left me alone?